

Sygn. akt I C 1522/21

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 28 września 2022 roku

Sąd Okręgowy w Krakowie I Wydział Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący: Sędzia Edyta Żyła

po rozpoznaniu w K. na posiedzeniu niejawnym w dniu 28 września 2022 r

(na podstawie art. 15zszs² USTAWY z dnia 2 marca 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem (...))¹⁹

sprawy z powództwa **P. S.**

przeciwko **Bank (...) SA z siedzibą w W.**

o ustalenie i zapłatę

I. ustala, że umowa o kredyt hipoteczny nr KH/ (...) z dnia 25 września 2006 roku zawarta pomiędzy P. S. a Bankiem (...) S.A. w W. jest nieważna;

II. zasądza od strony pozwanej Banku (...) S.A. w W. na rzecz powoda P. S. kwotę 239.902,66 zł (dwieście trzydzieści dziewięć tysięcy dziewięćset dwa złote 66/100) z ustawowymi odsetkami za opóźnienie liczonymi od dnia 28 września 2022 roku do dnia zapłaty;

III. oddala powództwo w dalej idącej części;

IV. zasądza od strony pozwanej na rzecz powoda kwotę 11.817 zł (jedenaście tysięcy osiemset siedemnaście złotych) wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie liczonymi od dnia uprawomocnienia się wyroku do dnia zapłaty, tytułem zwrotu kosztów postępowania.

Sygn. akt I C 1522/21

uzasadnienie

wyroku sądu okręgowego w Krakowie

z dnia 28 września 2022 roku

Powód P. S. w pozwie z dnia 19 maja 2021 roku przeciwko stronie pozwanej Bankowi (...) z siedzibą w W. wniósł o:

1. ustalenie, że zawarta pierwotnie pomiędzy stronami w dniu 25 września 2006 roku umowa o kredyt hipoteczny jest nieważna oraz zasądzenie od strony pozwanej na rzecz powoda kwoty 239 902,66 zł z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty;

2. ewentualnie w przypadku nieuwzględnienia żądania głównego powód wniósł o zasądzenie od strony pozwanej na jego rzecz kwoty 90 741,72 zł wraz z odsetkami za opóźnienie od dnia 4 listopada 2020 roku;

3. zasądzenie od strony pozwanej na rzecz powoda kosztów procesu w tym kosztów zastępstwa procesowego w wysokości podwójnej minimalnej stawki wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia prawomocności orzeczenia do dnia zapłaty.

Na uzasadnienie żądania powód wskazał, że w 25 września 2006 roku zawarta umowa kredytu hipotecznego indeksowanego do waluty CHF na kwotę 307 040,00 zł, umowa została zawarta z wykorzystaniem wzorca umownego stosowanego przez pozwanego Bank, a powód nie miał możliwości negocjowania treści zawartych w nim postanowień umownych.

W ocenie powoda postanowienia umowne zawarte §2 ust. 2, § 6 ust. 1, §7ust.1, §11 ust.5 umowy są sprzeczne z art. 385¹ § 1 k.c. i jako takie go nie wiążą. Wskazane wyżej postanowienia tworzą mechanizm indeksacji świadczeń stron z tytułu umowy kredytu do waluty CHF według kursu kupna i sprzedaży waluty CHF w tabelach kursów Banku. Postanowienia umowy nie wskazywały przy tym żadnych kryteriów, według których te kursy miały być kształtowane. Bank przyznał więc sobie prawo do jednostronnego regulowania wysokości salda kredytu, jak również wysokości rat poprzez dowolne, niczym nie ograniczone wyznaczanie kursów waluty CHF. W konsekwencji powód nie miał możliwości kontrolowania sposobu wykonywania umowy przez Bank, jak również nie mógł w żaden sposób określić potencjalnego ryzyka związanego z umową oraz oszacować całkowitych kosztów związanych z kredytem. Bank nie ponosił zaś żadnego ryzyka, ponieważ w każdej sytuacji mógł zniwelować ryzyko kursowe poprzez dowolne ustalenie kursów w tabeli kursowej. Powód podkreślił przy tym, że w przypadku stwierdzenia abuzywności postanowień odnoszących się do indeksacji kwoty kredytu nie ma możliwości uzupełnienia treści stosunku prawnego w tym zakresie. Na skutek braku związania powoda abuzywnymi postanowieniami umowy kredytu powstała po jego stronie nadpłata rat kredytu, której zwrotu jako świadczenia nienależnego domaga się w toku niniejszego postępowania. Powód uzasadnił interes prawny co do żądania ustalenia nieważności umowy. W ocenie powoda fakt niepewności stanu prawnego powodujący potrzebę uzyskania ochrony prawnej przez stronę powodową w niniejszej sprawie jest niewątpliwy i ma charakter obiektywny, polega zaś na woli definitywnego zakończenia sporu, poprzez prewencyjne zapobieżenie jego powstania w przyszłości w szczególności mając na uwadze istniejącą w praktyce orzeczniczej rozbieżność dotyczącą zakresu mocy wiążącej prawomocnie wydanego wyroku sądowego.

W odpowiedzi na pozew strona pozwana wniosła o oddalenie powództwa w całości. Strona pozwana podkreśliła, że powód podjął w pełni autonomiczną i świadomą decyzję co do wysokości zaciągniętego kredytu, a także co do sposobu jego zabezpieczenia i w konsekwencji zdecydował się na indeksowanie do CHF, ponieważ uznał takie rozwiązanie za najkorzystniejsze. Pracownicy Banku przed zawarciem umowy przekazali powodowi szereg informacji związanych z ryzykiem walutowym związanym z umową, przedstawiających w szczególności w sposób szczegółowy i rzetelny ryzyko związane ze zmianą kursów walut. Zdaniem Banku postanowienia umowy kształtujące mechanizm indeksacji są jasne i jednoznaczne, a nadto obejmują główne świadczenia stron, przez co nie ma podstaw do ich oceny pod kątem abuzywności w rozumieniu art. 385¹ k.c. Bank podkreślił dodatkowo, że nawet jeżeli zapisy umowy dotyczące indeksacji świadczeń stron do waluty CHF był zapisami abuzywnymi, to ich abuzywność została usunięta dzięki wejściu w życie ustawy antyspreadowej z 2011 r. Bank zaznaczył również, że w przeciwieństwie do stanowiska prezentowanego przez powoda, w przypadku uznania za abuzywne zapisów umowy kredytu dotyczących określania kursów waluty na podstawie tabel kursowych Banku, istnieje możliwość uzupełnienia umowy w tym zakresie i zastosowania na mocy powszechnie obowiązujących przepisów prawa oraz ustalonych zwyczajów w miejsce kursu określonego w tabelach kursowych Banku kursu średniego NBP.

Bank podniósł zarzut przedawnienia roszczeń powoda o zwrot nadpłaty rat, wskazując że raty stanowią świadczenie okresowe przedawniające się w terminie 3 lat. Zakwestionował również możliwość zakwalifikowania roszczenia powoda jako świadczenia nienależnego, ponieważ wpłaty dokonywane przez powodów miały umocowanie w umowie kredytu, nie doszło do wzbogacenia się Banku kosztem powoda w wyniku zawarcia umowy, a nadto powód spełniając świadczenia z tytułu umowy kredytu był świadom tego, że spełnia je bez podstawy prawnej. W dalszym toku postępowania strony konsekwentnie podtrzymywały zajmowane dotychczas stanowiska.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

W dniu 25 lipca 2006 roku powód P. S. złożył wniosek nr (...) do Banku (...) S.A. z siedzibą w W.. We wniosku powód określił, że chce uzyskać kredyt w kwocie 319 817,10 zł w walucie CHF na okres 420 miesięcy spłacany w ratach równych.

Dowód: wniosek nr (...) (k.158-160)

Przed złożeniem wniosku powodowi została wręczona broszura pod nazwą Informacja dla Wnioskodawców ubiegających się o produkty hipoteczne indeksowane kursem waluty obcej, oparte na zmiennej stopie procentowej. Podpisując broszurę powód potwierdził, że zapoznał się z zawartymi w niej informacjami. W broszurze wskazano m.in., że:

z kredytami indeksowanymi do walut obcych związane jest ryzyko zmian kursów walutowych oraz ryzyko zmian stóp procentowych;

wybierając zadłużenie w walucie obcej kredytobiorcy korzystają aktualnie z oprocentowania niższego w porównaniu z kredytem złotowym i spłacają miesięcznie niższą ratę; dotyczy to przede wszystkim kredytów w euro i we frankach szwajcarskich, a wynika ze znacznej różnicy w wysokości stawek referencyjnych, które są podstawą do ustalenia oprocentowania kredytu;

w okresie 30 września 2006 roku stawki referencyjne wynoszą: dla kredytów złotych 4,2100 % (WIBOR 3M); dla kredytów indeksowanych kursem franka szwajcarskiego 1,5200 % (LIBOR 3M CHF);

występowanie ryzyka kursowego sprawia, że zarówno rata spłaty, jak i wysokość zadłużenia tytułem zaciągniętego kredytu przeliczona na PLN na dany dzień podlega ciągłym wahaniom, w zależności od aktualnego kursu waluty;

ryzyko kursowe jest znacznie mniejsze, jeżeli o kredyt walutowy ubiega się kredytobiorca osiągający dochody w tej samej walucie obcej;

Do broszury załączono wykres zmian kursu CHF do złotego w okresie od lutego 2000 r. do czerwca 2006 roku obrazujący wahania kursu w granicach od ok. 2,25 zł/1 CHF do ok. 3,10 zł/1 CHF.

dowód: wniosek nr (...) (k.158-160);informacja dla wnioskodawców (k. 182-183).

W dniu 25 września 2006 roku Bank (...) S.A. z siedzibą w W. zawarł z powodem umowę kredytu hipotecznego nr KH/ (...).W umowie strony ustaliły m.in., że:

kwota kredytu wynosi 307 040,00 (§ 2 ust. 1);

kredyt jest indeksowany do CHF po przeliczeniu wypłaconej kwoty zgodnie z kursem kupna CHF według Tabeli Kursów Walut Obcych obowiązującej w Banku (...) w dniu uruchomienia kredytu lub transzy (§ 2 ust. 2 zd. 1);

okres spłaty kredytu wynosi 420 miesięcy, w tym liczba miesięcy karencji : 12, licząc od wypłaty kredytu lub jej pierwszej transzy (§ 2 ust. 6);

kredyt jest oprocentowany według zmiennej stopy procentowej (§ 6 ust. 1);

oprocentowanie kredytu wynosi 2, 7700 % w stosunku rocznym, co stanowi sumę stopy referencyjnej LIBOR 3M (CHF) obowiązującej w dniu sporządzenia umowy oraz marży w wysokości 1,25 p.p. stałej w całym okresie umowy (§ 6 ust. 3);

odsetki są naliczane za każdy dzień od aktualnego salda zadłużenia (§ 6 ust. 4);

oprocentowanie kredytu ulega zmianie w zależności od zmiany stopy referencyjnej LIBOR 3M (CHF) (§ 6 ust. 5);

stopa referencyjna zmienia się w cyklu kwartalnym i przyjmuje wartość z ostatniego dnia roboczego miesiąca poprzedzającego kolejny kwartał kalendarzowy (§ 6 ust. 6);

kredytobiorca zobowiązuje się spłacić kwotę kredytu w CHF z zastosowaniem kursu sprzedaży CHF obowiązującego w dniu płatności raty kredytu, zgodnie z (...) Banku (...) S.A. (§ 7 ust. 1);

kredyty będzie spłacany w 420 równych ratach miesięcznych, w tym 12 rat obejmujących odsetki w okresie karencji spłaty kredytu oraz 408 równych ratach miesięcznych ratach, które zawierają malejącą część odsetek oraz rosnącą część raty kapitałowej (§ 7 ust. 2);

na zabezpieczenie spłaty kredytu wraz z odsetkami i innymi kosztami kredytobiorca ustanawia na rzecz Banku: hipotekę kaucyjną do sumy 521 968,00 zł na nieruchomości położonej w K., działka w L. nr (...), lokal nr (...); cesję praw z polisy ubezpieczeniowej od ognia i innych zdarzeń losowych na nieruchomości, na której ustanowiona zostanie hipoteka; cesję praw z polisy ubezpieczeniowej na życie kredytobiorcy; ubezpieczenie kredytu – do czasu otrzymania odpisu z księgi wieczystej nieruchomości z prawomocnym wpisem pierwszej hipoteki na rzecz Banku (§ 9 ust. 1 pkt.1 -3).

W stanowiącym integralną część umowy kredytu Regulaminie w brzmieniu obowiązującym w dniu zawarcia przez strony przedmiotowej umowy wskazano m.in., że:

kredyt w walucie obcej należy rozumieć jako kredyt udzielony w PLN, indeksowany kursem waluty obcej wg Tabeli Kursów Walut Obcych obowiązującej w Banku (§ 2 pkt 19);

kredyt udzielony jest w PLN (§ 3 ust. 1);

kredyt może być indeksowany kursem waluty obcej na podstawie obowiązującej w Banku (...) (§ 3 ust. 2);

umowa kredytu jest zawierana najpóźniej w terminie 60 dni od podjęcia przez Bank decyzji o jej udzieleniu (§ 4 ust. 8 zd. 1);

w przypadku kredytu w walucie obcej kwota raty spłaty obliczana jest według kursu sprzedaży dewiz, obowiązującego w Banku na podstawie obowiązującej w Banku (...) z dnia spłaty (§ 8 ust. 3);

w przypadku kredytu w walucie obcej kredytobiorca może zastrzec w umowie kredytu, że Bank będzie pobierał ratę spłaty z rachunku w walucie, do jakiej kredyt jest indeksowany, o ile ten rachunek jest dostępny w aktualnej ofercie Banku (§ 8 ust. 4);

w przypadku kredytu w walucie obcej Bank w następnym dniu po upływie wymagalności kredytu, dokonuje przewalutowania całego wymagalnego zadłużenia w PLN, z zastosowaniem aktualnego kursu sprzedaży dewiz, określonego przez Bank w Tabeli Kursów Walut Obcych; od wymagalnego kapitału wyrażonego w PLN Bank nalicza dalsze odsetki w wysokości dwukrotności odsetek ustawowych (§ 9 ust. 4);

wcześniejsza całkowita lub częściowa spłata kredytu jest realizowana zgodnie z datą wskazaną przez kredytobiorcę w dyspozycji o dokonanie wcześniejszej spłaty pod warunkiem, iż zapewnił środki na rachunku. Wskazana wcześniejsza data do realizacji dyspozycji nie może być wcześniejsza od daty złożenia dyspozycji w Banku (§ 10 ust. 1);

w przypadku kredytu w walucie obcej kwota wcześniejszej spłaty jest obliczana według kursu sprzedaży dewiz na podstawie obowiązującej w Banku (...) z dnia realizacji, wskazanego przez kredytobiorcę w dyspozycji o dokonanie wcześniejszej spłaty (§ 10 ust. 4);

w przypadku kredytu w walucie obcej prowizja za wcześniejszą spłatę ustalana jest od kwoty wcześniejszej spłaty, przeliczonej według kursu sprzedaży dewiz na podstawie obowiązującej w Banku (...) z dnia realizacji wcześniejszej spłaty (§ 10 ust. 5);

Bank może na wniosek kredytobiorcy przewalutować kredyt (§ 11 ust. 1);

przewalutowanie następuje według kursów: 1) kursu kupna dewiz z dnia złożenia wniosku o przewalutowanie na podstawie obowiązującej w Banku (...) w przypadku zmiany waluty z PLN na walutę obcą 2) kursu sprzedaży dewiz z dnia złożenia wniosku o przewalutowanie na podstawie obowiązującej w Banku (...) w przypadku zmiany waluty z waluty obcej na PLN (§ 11 ust. 4);

w przypadku zmiany waluty obcej na inną walutę obcą saldo kredytu oblicza się na podstawie obowiązujących w Banku w dniu złożenia wniosku o przewalutowanie kursów dewiz według wzoru podanego w Regulaminie (§ 11 ust. 5);

Bank pobiera prowizję za zmianę waluty kredytu ; w przypadku kredytu w walucie obcej prowizja ustalana jest od kwoty sprzed przewalutowania, przeliczonej według kursu sprzedaży dewiz na podstawie obowiązującej w Banku (...) z dnia dokonania przewalutowania (§ 11 ust. 11);

Bank na wniosek kredytobiorcy może podwyższyć kwotę kredytu za zapłatą prowizji; w przypadku kredytu w walucie obcej prowizja ustalana jest od kwoty podwyższenia, przeliczonej według kursu sprzedaży dewiz na podstawie obowiązującej w Banku (...) z dnia sporządzenia aneksu (§ 12 ust. 1-3).

dowód: umowa nr (...) (k.155-157); Regulamin dla osób fizycznych w ramach usług bankowości hipotecznej w Banku (...) S.A. (k.162-170).

Powodowi został wypłacony kredyt w polskich złotych. W okresie od dnia 10 października 2006 roku do dnia 12 maja 2020 roku powód wpłacił na rzecz strony pozwanej kwotę 239 902,66 zł.

Dowód: zaświadczenia o poniesionych kosztach od kredytu hipotecznego (k.21 -29); zestawienie spłat (k.30); zestawienie transakcji (k.197 -202); dyspozycja wypłaty kredytu (k.186 -191).

Powód zdecydował się na kredyt indeksowany do waluty CHF, ponieważ z informacji prezentowanych w przez pracowników Banku wynikało, że tego rodzaju kredyt jest bardzo atrakcyjny ze względu na niskie oprocentowanie. O pozytywnie rozpatrzonej decyzji kredytowej Bank poinformował powoda w drodze rozmowy telefonicznej.

Pracownik Banku nie wyjaśnił mu jednak na czym polega indeksacja kredytu oraz nie poinformował, że kurs waluty może wzrosnąć. Bank nie proponował żadnych zabezpieczeń od ryzyka kursowego, zapewniając równocześnie o stabilności i bezpieczeństwie tej waluty. Powodowi nie zostało wyjaśnione w jaki sposób kwota kredytu w złotówkach jest przeliczana na franki. Powodowi nie wyjaśniono też w jaki sposób bank ustala się kurs franka ani kiedy bank stosuje kurs kupna, a kiedy kurs sprzedaży. Wypłata nastąpiła w złotówkach, spłata również następowała w złotówkach. Powód nie otrzymał umowy przed jej podpisaniem.

Dowód: zeznania powoda P. S. (k.582-583);

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie dokumentów zgromadzonych w aktach sprawy, wskazanych jako dowody, których autentyczność i wiarygodność nie budziła wątpliwości Sądu i nie była kwestionowana przez strony. Sąd uwzględnił również zeznania powoda jako jasne, spójne, logiczne i wiarygodne.

Sąd pominął dowód z zeznań świadka S. M. jako nieistotny dla rozstrzygnięcia sprawy (art. 235² § 1 pkt 2 k.p.c.), albowiem świadek nie brał udziału w zawieraniu umowy z powodem.

Sąd pominął dowód z opinii biegłego, gdyż dowód ten wobec uwzględnienia przez Sąd roszczenia głównego i przyjęcia nieważności umowy nie był istotny dla rozstrzygnięcia sprawy (art. 235² § 1 pkt.2 k.p.c.).

Sąd nie czynił ustaleń na podstawie pozostałych dokumentów przedłożonych w sprawie, ich wartość dowodowa w odniesieniu do realiów niniejszej sprawy była bowiem znikoma, w szczególności dokumenty te nie odnosiły się do okoliczności faktycznych istotnych z punktu widzenia tej sprawy lub odnosiły do okoliczności, które zaistniały już po zawarciu przedmiotowej umowy przez strony. Nadto w niektórych dokumentach zawarto stanowiska szeregu podmiotów, wyrażone w judykaturze poglądy. Dla ustalenia stanu faktycznego istotnego z punktu widzenia rozstrzygnięcia sprawy - w niniejszej sprawie nie miało to jednak większego znaczenia.

Sąd zważył co następuje:

Powództwo zasługiwało na uwzględnienie w przeważającej części. Zawarta przez strony umowa kredytu zawiera niedozwolone postanowienia umowne kształtujące mechanizm waloryzacji świadczeń stron z tytułu umowy według miernika, jakim są kursy waluty obcej – franka szwajcarskiego. Jako że umowa nie może istnieć bez tych postanowień, należy ją uznać za nieważną, a wszelkie świadczenia, jakie powodowie spełnili na rzecz pozwanego Banku tytułem jej wykonania, powinny im zostać zwrócone jako świadczenia nienależne.

1. Interes prawny powoda w ustaleniu nieistnienia stosunku prawnego

Zgodnie z art. 189 k.p.c. powód może żądać ustalenia przez sąd istnienia lub nieistnienia stosunku prawnego lub prawa, gdy ma w tym interes prawny. Interes prawny w rozumieniu art. 189 k.p.c. istnieje, gdy samo uprawnienie się wyroku ustalającego zapewni powodowi ochronę w tym znaczeniu, że zakończy spór istniejący lub zapobiegnie powstaniu takiego sporu w przyszłości (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Poznaniu z 5 kwietnia 2007 r., III AUa 1518/05). Strona posiada interes prawny w wytoczeniu powództwa o ustalenie, gdy istnieje niepewność stanu prawnego, w szczególności gdy strona przeciwna kwestionuje jej prawo, a nie ma innych instrumentów takich jak powództwo o świadczenie lub ukształtowanie, które mogłyby zabezpieczyć chroniony prawem interes tej strony. W ocenie Sądu po stronie powoda istniał interes prawny w ustaleniu nieistnienia stosunku prawnego wynikającego z umowy kredytu zawartej w dniu 25 września 2006 roku. Jedynie bowiem wyrok ustalający mógł trwale i ostatecznie usunąć w takim przypadku stan niepewności prawnej istniejący pomiędzy stronami. Sporna umowa, która łączyła strony, była jeszcze w trakcie wykonywania, nie mogło zatem budzić wątpliwości, że o istnieniu bądź nieistnieniu wszystkich przyszłych obowiązków umownych nie można było przesądzić tylko na drodze powództwa o zapłatę. Odmiennej oceny ważności i związania umową stron, zwłaszcza na przyszłość, ale także odnośnie związania powoda szeregiem innych niż obowiązek spłaty kredytu obowiązków nie dało się definitywnie i wiążąco rozstrzygnąć za pomocą innego środka prawnego niż powództwo o ustalenie, co przemawiało za przychyleniem się do stanowiska powoda, że miał on interes prawny w domaganiu się ustalenia.

Mając na uwadze, że powód posiadał interes prawny w ustaleniu nieważności umowy, należało przejść do analizy ważności spornego kontraktu.

2. Zarzut nieważności umowy z uwagi na zastosowanie w niej niedozwolonych klauzul umownych – art. 385¹ k.c.

Zgodnie z art. 385¹ § 1 k.c., postanowienia umowy zawieranej z konsumentem niezgodnione indywidualnie nie wiążą go, jeżeli kształtują jego prawa i obowiązki w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, rażąco naruszając jego interesy (niedozwolone postanowienia umowne); nie dotyczy to postanowień określających główne świadczenia stron, w tym cenę lub wynagrodzenie, jeżeli zostały sformułowane w sposób jednoznaczny. Jeżeli postanowienie umowy zgodnie z § 1 nie wiąże konsumenta, strony są związane umową w pozostałym zakresie (art. 385¹ § 2 k.c.). Niezgodnione indywidualnie są te postanowienia umowy, na których treść konsument nie miał rzeczywistego wpływu. W szczególności odnosi się to do postanowień umowy przejętych z wzorca umowy zaproponowanego konsumentowi

przez kontrahenta (art. 385¹ § 3 k.c.). Ciężar dowodu, że postanowienie zostało uzgodnione indywidualnie, spoczywa na tym, kto się na to powołuje (art. 385¹ § 4 k.c.). Oceny zgodności postanowienia umowy z dobrymi obyczajami dokonuje się według stanu z chwili zawarcia umowy, biorąc pod uwagę jej treść, okoliczności zawarcia oraz uwzględniając umowy pozostające w związku z umową obejmującą postanowienie będące przedmiotem oceny (art. 385² k.c.). Przytoczone przepisy zostały wprowadzone do Kodeksu cywilnego jako implementacja Dyrektywy Rady 93/13/EWG z dnia 5 kwietnia 1993 r. w sprawie nieuczciwych warunków w umowach konsumenckich.

Powód za niedozwolone postanowienia umowy w rozumieniu powołanych wyżej przepisów Kodeksu cywilnego uważa § 2 ust. 2, § 7 ust 1 umowy kredytu. Dopatrując się abuzywności kwestionowanych postanowień umowy w odniesieniu do dwóch aspektów – po pierwsze z uwagi na to, że kursy waluty CHF, po których przeliczane były zobowiązania z tytułu umowy, mogły być ustalane przez Bank w sposób arbitralny i według nieznanych powodom kryteriów, po drugie z uwagi na niedoinformowanie powoda o ryzyku kursowym i nierównomierne obciążenia strony umowy tym ryzykiem.

Aby ocenić czy kwestionowane przez powoda postanowienia umowy są postanowieniami niedozwolonymi należy w pierwszej kolejności ustalić, czy powodom przysługiwał status konsumentów. Jak wskazuje art. 22¹ k.c., za konsumenta uważa się osobę fizyczną dokonującą z przedsiębiorcą czynności prawnej niezwiązanej bezpośrednio z jej działalnością gospodarczą lub zawodową.

Powód zawarł umowę kredytu jako osoba prywatna, w celu nabycia nieruchomości. Zatem też kredyt został zaciągnięty przez powoda na cele mieszkaniowe, w żaden sposób niezwiązane z prowadzoną przez nich działalnością gospodarczą czy zawodową. W odniesieniu do spornej umowy powoda bez wątplenia należy więc uznać za konsumenta.

Kolejno należy rozważyć, czy kwestionowane postanowienia umowy nie zostały indywidualnie uzgodnione między stronami. Sam fakt, że powód mógł poznać treść postanowień umowy przed jej zawarciem nie przesądza o ich indywidualnym uzgodnieniu. Kluczowe znaczenie ma zaś to, że kwestionowane postanowienia umowy zostały przejęte ze stosowanego u strony pozwanej wzoru. Postanowienia umowy dotyczące mechanizmu indeksacji kredytu do waluty obcej i sposobu przeliczania rat, nie podlegają negocjacji. Z artykułu 3 ust. 2 Dyrektywy Rady 93/13/EWG z dnia 5 kwietnia 1993 r. w sprawie nieuczciwych warunków w umowach konsumenckich wynika, że warunki umowy zawsze zostaną uznane za niewynegocjowane indywidualnie, jeżeli zostały sporządzone wcześniej i konsument nie miał w związku z tym wpływu na ich treść, zwłaszcza jeśli zostały przedstawione konsumentowi w formie uprzednio sformułowanej umowy standardowej. Z uwagi na powyższe należy uznać, że treść postanowień umowy została jednostronnie narzucona powodowi przez Bank, a powód nie miał na nią żadnego realnego wpływu. Nie sposób więc przyjąć, że postanowienia umowy zostały indywidualnie uzgodnione między stronami.

Następnie należy pochylić się nad tym, czy kwestionowane zapisy umowy dotyczą głównych świadczeń stron. Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 8 listopada 2012 wydanym w sprawie prowadzonej pod sygn. akt I CSK 49/12 (OSNC 2013/6/76) wyraził pogląd, że: „Zasięg pojęcia głównych świadczeń stron, którym ustawodawca posłużył się w art. 385¹ § 1 k.c., może budzić kontrowersje, tym bardziej że nie ma tu przesądzającego znaczenia to, czy wspomniane świadczenia należą do essentialiae negotii. Z tej przyczyny zasięg odnośnego pojęcia musi być zawsze ustalany in casu, z uwzględnieniem wszystkich postanowień oraz celu zawieranej umowy”. Powyższy pogląd jest zbliżony za stanowiskiem Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej - według (...) ocena czy dany warunek dotyczy głównego świadczenia umowy powinna zostać dokonana obiektywnie i na gruncie konkretnej umowy na płaszczyźnie prawnej i ekonomicznej, z uwzględnieniem struktury umowy (por. wyrok Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej z 30 kwietnia 2014 r. w sprawie K., sygn. C-26/13, (...) -282). T.. Sąd w pełni podziela przytoczone wyżej stanowiska Sądu Najwyższego i Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej, przychylając się do twierdzenia, że zakres pojęcia „postanowienia określające główne świadczenia stron” z art. 385¹ § 1 k.c. nie jest zbliżony z zakresem pojęcia „essentialiae negotii umowy” i na gruncie konkretnej umowy możliwe jest uznanie postanowień niebędących jej essentialiae negotii za „postanowienia określające główne świadczenia stron”.

Z kolei w wyroku z dnia 3 października 2019 r. w sprawie C-260/18, K. D., J. D. v Raiffeisen Bank (...), Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej wprost wypowiedział się na temat oceny zapisów umowy kształtujących mechanizm waloryzacji kwoty kredytu według kursu waluty obcej jako postanowień kształtujących główne świadczenia stron: 44. (...) w okolicznościach w postępowaniu głównym – gdy z informacji dostarczonych przez sąd odsyłający, opisanych w pkt 35 i 36 niniejszego wyroku wydaje się wynikać, że unieważnienie klauzul zakwestionowanych przez kredytobiorców doprowadziłoby nie tylko do zniesienia mechanizmu indeksacji oraz różnic kursów walutowych, ale również – pośrednio – do zaniknięcia ryzyka kursowego, które jest bezpośrednio związane z indeksacją przedmiotowego kredytu do waluty. Tymczasem Trybunał orzekł już, że klauzule dotyczące ryzyka wymiany określają główny przedmiot umowy kredytu, takiej jak ta w postępowaniu głównym, w związku z czym obiektywna możliwość utrzymania obowiązywania przedmiotowej umowy kredytu wydaje się w tych okolicznościach niepewna (zob. podobnie wyrok z dnia 14 marca 2019 r., D., C 118/17, EU:C:2019:207, pkt 48, 52 i przytoczone tam orzecznictwo). Powyższe zagadnienie było rozpatrywane również przez Sąd Najwyższy, który w wyroku z dnia 4 kwietnia 2019 r., III CSK 159/17, wprost wskazał, że klauzula indeksacyjna w umowie kredytu określa wysokość głównego świadczenia kredytobiorcy.

Również w ocenie tut. Sądu kwestionowane przez powoda klauzule umowne określają główne świadczenia stron. Mechanizm waloryzacji świadczeń z umowy kredytu do waluty obcej wpływa na wysokość rat kredytu w złotych polskich spłacanych przez powoda. Po pierwsze, poprzez przeliczenie kwoty kredytu wypłaconej powodowi w walucie złoty polski na walutę CHF po kursie wskazanym w umowie dochodzi do ustalenia salda kredytu w walucie CHF, jakie ma zostać przez powoda spłacone, stanowiącego podstawę do ustalenia wysokości poszczególnych rat kapitałowych w walucie CHF. Po drugie, poprzez przeliczanie kwoty poszczególnych rat wyrażonych w CHF na walutę złoty polski po kursie wskazanym w umowie dochodzi do ustalenia wysokości rat spłacanych finalnie przez powoda w walucie złoty polski. Po trzecie, w przypadku przewalutowania kredytu na inną walutę według kursów wskazanych w umowie dochodzi do ponownego ustalenia zarówno wysokości pozostałego do spłaty kapitału kredytu, jak i wysokości rat kredytu. Nie można przy tym pominąć, że zastosowanie mechanizmu indeksacji kredytu do waluty obcej pozwala na ustalenie oprocentowania kredytu w odniesieniu do stawki referencyjnej adekwatnej do tej waluty – w przypadku przedmiotowej umowy stawką tą jest LIBOR 3M (CHF). Kwota odsetek jest przy tym określana w walucie CHF. Mechanizm waloryzacji kredytu do waluty obcej kształtuje więc w sposób bezpośredni zasady, według których powód spełniając swoje podstawowe obowiązki wynikające z umowy kredytu – czyli obowiązek spłaty kredytu oraz obowiązek spłaty odsetek.

Dalsze rozważania co do oceny kwestionowanych przez powoda postanowień umowy na gruncie art. 385¹ k.c. Sąd przeprowadzi osobno co do co do klauzuli indeksacyjnej - rozumianej jako sposób ustalania kursu waluty obcej, po którym przeliczane są zobowiązania z tytułu umowy oraz co do klauzuli ryzyka kursowego – rozumianej jako sam mechanizm przeliczania świadczeń z tytułu umowy według kursu waluty obcej.

a. Klauzula indeksacyjna.

Klauzula indeksacyjna zawarta została we wszystkich kwestionowanych przez powoda postanowieniach umowy kredytu. Przewidywała ona, że zobowiązania stron z tytułu umowy kredytu przeliczane będą według kursów waluty CHF określonych w Tabeli Kursów Walut Obcych obowiązującej w Banku (§ 2 pkt 19 oraz § 3 ust. 2 Regulaminu). Kwota kredytu lub jego transzy wypłacona powodowi w złotych polskich miała być przeliczana na kwotę w walucie CHF zgodnie z kursem kupna CHF według Tabeli Kursów Walut Obcych obowiązującej w Banku w dniu uruchomienia kredytu lub jego transzy (§ 2 ust. 2 umowy). Kwoty rat kredytu uiszczanych przez powoda w walucie złoty polski miały zaś być przeliczane na kwoty w walucie CHF z zastosowaniem kursu sprzedaży obowiązującego w dniu płatności raty zgodnie z Tabelą Kursów Walut Obcych Banku (§ 7 ust. 1 umowy, § 8 ust. 3 Regulaminu). Nadto w przypadku zmiany waluty kredytu z waluty PLN na walutę obcą zastosowanie miał znajdować kurs kupna dewiz z dnia złożenia wniosku o przewalutowanie na podstawie obowiązującej w Banku (...); w przypadku zmiany waluty kredytu z waluty obcej na PLN zastosowanie miał znajdować kurs sprzedaży dewiz z dnia złożenia wniosku o przewalutowanie na podstawie obowiązującej w Banku (...); zaś w przypadku zmiany waluty kredytu z waluty obcej na inną walutę obcą saldo kredytu

miało być obliczane na podstawie obowiązujących w Banku w dniu złożenia wniosku o przewalutowanie kursów dewiz (§11 ust.5 Regulaminu).

Jako że jak ustalono już powyżej, kwestionowane przez powoda postanowienia umowne określają główne świadczenia stron, konieczne jest ustalenie, czy ich treść jest jednoznaczna. Pojęcie „jednoznacznie” zastosowane w art. 385⁽¹⁾ § 1 k.c. należy interpretować w odniesieniu do treści art. 4 ust. 2 Dyrektywy Rady 93/13/EWG z dnia 5 kwietnia 1993 r. w sprawie nieuczciwych warunków w umowach konsumenckich. Zgodnie z powołanym wyżej przepisem, ocena nieuczciwego charakteru warunków nie dotyczy ani określenia głównego przedmiotu umowy, ani relacji ceny i wynagrodzenia do dostarczonych w zamian towarów lub usług, o ile warunki te zostały wyrażone prostym i zrozumiałym językiem. „Jednoznacznie” w rozumieniu art. 385⁽¹⁾ § 1 k.c. oznacza więc „prostym i zrozumiałym językiem”. W orzecznictwie Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej zapadłym na gruncie Dyrektywy Rady 93/13/EWG z dnia 5 kwietnia 1993 r. w sprawie nieuczciwych warunków w umowach konsumenckich ugruntowany jest pogląd, że wymóg wyrażenia warunku umownego prostym i zrozumiałym językiem oznacza, że instytucje finansowe muszą zapewnić kredytobiorcom informacje wystarczające do podjęcia przez nich świadomych i rozważnych decyzji. W tym względzie wymóg ów oznacza, że warunek dotyczący ryzyka kursowego musi zostać zrozumiany przez konsumenta zarówno w aspekcie formalnym i gramatycznym, jak i w odniesieniu do jego konkretnego zakresu, tak aby właściwie poinformowany oraz dostatecznie uważny i rozsądny przeciętny konsument mógł nie tylko dowiedzieć się o możliwości wzrostu lub spadku wartości waluty obcej, w której kredyt został zaciągnięty, ale również oszacować - potencjalnie istotne - konsekwencje ekonomiczne takiego warunku dla swoich zobowiązań finansowych (por. wyrok Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej z dnia 20 września 2018 r., C-51/17, Otp Bank Nyrt. i Otp Faktoring Követeléskezelő Zrt v. Teréz Ilyés i Emil Kiss., ZOTSiS 2018, nr 9, poz. I-750; wyrok Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej z dnia 20 września 2017 r., C-186/16, Ruxandra Paula Andriciuc i in. v. Banca Românească SA, LEX nr 2355193).

Żeby kredytobiorca mógł ocenić wysokość kursów waluty CHF stosowanych do przeliczania zobowiązań z tytułu umowy oraz zakres wahań tych kursów, należałoby zawrzeć w umowie informacje, które wskazywałyby: jakie czynniki wpływają na kształtowanie się kursów sprzedaży i kupna waluty CHF w Tabeli Kursów Walut Obcych obowiązującej w Banku; gdzie znaleźć informacje o tych czynnikach; czy wysokość tych kursów jest w jakikolwiek sposób limitowana (czy kurs nie może wzrosnąć powyżej określonego poziomu lub spaść poniżej określonego poziomu) – chyba że informacje te wchodziłyby w zakres wiedzy powszechnej, którą posiadać powinien każdy przeciętny konsument.

Tymczasem ani w umowie kredytu z dnia 25 września 2006 roku, ani w znajdujących do niej zastosowanie Regulaminie nie ma żadnego postanowienia, które definiowałoby, czym jest Tabela Kursów Walut Obcych lub odnosiło się sposobu ustalania kursów sprzedaży i kupna CHF w Tabeli Kursów Walut Obcych; nadto takie informacje nie zostały przedstawione powodowi przez pracowników Banku przed podpisaniem umowy kredytu. Skoro ani z samej umowy, ani z informacji przekazanych kredytobiorcy przed jej zawarciem nie wynikały żadne wytyczne, pozwalające na chociażby orientacyjne wyliczenie wysokości stosowanych w Banku kursów kupna i sprzedaży CHF, postanowień umowy kredytu dotyczących klauzuli indeksacyjnej nie sposób uznać za sformułowane w sposób jednoznaczny.

Przechodząc do oceny postanowień umowy kształtujących klauzulę indeksacyjną pod kątem sprzeczności z dobrymi obyczajami oraz rażącego naruszenia interesów konsumentów należy w pierwszej kolejności podkreślić, że kursy kupna i sprzedaży CHF określone w Tabeli wpływały bezpośrednio na wysokość obciążania finansowego powoda z tytułu umowy kredytu. Na podstawie kursu kupna CHF przeliczano bowiem wypłaconą powodowi kwotę kredytu na kwotę w walucie CHF, która służyła następnie do określenia wysokości rat kapitałowych kredytu w walucie CHF. Na podstawie kursu sprzedaży CHF przeliczano zaś spłacane przez powoda raty kredytu z waluty złoty polski na walutę CHF. Kolejno należy zauważyć, że Tabela Kursów Walut Obcych była opracowywana przez Bank, który udzielił powodowi kredytu. W braku określenia jakichkolwiek zasad, według których kształtowany miał być kurs kupna i sprzedaży CHF wskazany w Tabeli należy przyjąć, że kurs ten mógł być kształtowany w sposób dowolny. Postanowienia umowy kredytu oraz Regulaminu dotyczące Tabeli były na tyle niejasne, że na ich podstawie Bank mógł określać zawierane w Tabeli kursy kupna i sprzedaży CHF bez żadnego odniesienia do obiektywnych kryteriów, kierując się

wyłącznie własnym uznaniem. Jednocześnie konsumenci nie mogli w żaden sposób zweryfikować, czy kursy kupna i sprzedaży dewiz dla CHF są prawidłowe. W umowie nie określono przecież żadnych kryteriów, według których mogliby tą prawidłowość oceniać.

Takie ukształtowanie klauzuli indeksacyjnej z pewnością naruszało w sposób rażący interesy powoda jako konsumenta. Brak możliwości określenia potencjalnej wysokości kursów kupna i sprzedaży dewiz dla CHF, od których zależała wysokość salda kredytu wyrażonego w CHF oraz wysokość rat kredytu wyrażonych w CHF i spłacanych w walucie złoty polski, nie pozwalał bowiem powodowi na racjonalną ocenę ekonomicznego obciążenia związanego z umową kredytu oraz uniemożliwiał im weryfikację prawidłowości ustalanych przez Bank kursów kupna i sprzedaży CHF, a tym samym prawidłowości rozmiaru nałożonych na nich obciążeń finansowych z tytułu umowy. Jednocześnie ukształtowanie zapisów umowy w taki sposób, że określenie zarówno kursów kupna i sprzedaży dewiz dla CHF, jak i kryteriów, według których kursy te będą ustalane, zostało pozostawione w wyłącznej gestii Banku, tworzy szerokie pole do nadużyć Banku na szkodę konsumenta. Następnie należy zaznaczyć, że dobre obyczaje wymagają, aby pozycja kontraktowa konsumenta i przedsiębiorcy była równoważna, a jeżeli równoważna nie jest – żeby uprzywilejowanie którejkolwiek ze stron miało racjonalne i sprawiedliwe uzasadnienie. Sąd nie widzi żadnego racjonalnego i sprawiedliwego uzasadnienia dla pozostawienia decyzji o wysokości kursów kupna i sprzedaży CHF wyłącznie w rękach Banku, na podstawie nieokreślonych kryteriów, bez żadnych mechanizmów, które pozwalałyby na weryfikację wysokości tych kursów przez konsumenta. Kwestionowane zapisy umowy bez wątpienia należy więc uznać za sprzeczne z dobrymi obyczajami. Zaznaczenia przy tym wymaga, że dla oceny kwestionowanych przez powoda postanowień umowy pod kątem ich abuzywności nie ma znaczenia fakt, że w znajdującym zastosowanie do umowy Regulaminie przewidziano możliwość spłaty kredytu w walucie indeksacji. Postanowienia dotyczące spłaty kredytu w walucie złoty polski oraz postanowienia dotyczące spłaty kredytu w walucie indeksacji stanowią bowiem dwie odrębne, niezależne od siebie grupy postanowień, które mogą podlegać odrębnej ocenie co do ich abuzywności. Nadto danie powodowi wyboru co do metody spłaty kredytu nie oznacza, że powód mógł indywidualnie negocjować zapisy umowy odnoszące się do którejkolwiek z przewidzianych we wzorze umowy metod spłaty kredytu.

b. Klauzula ryzyka kursowego.

Wszystkie kwestionowane przez powoda postanowienia umowy składają się razem również na klauzulę ryzyka kursowego. Jako że jak ustalono już powyżej, postanowienia te określają główne świadczenia stron, konieczne jest ustalenie, czy ich treść jest jednoznaczna. W ocenie Sądu na gruncie niniejszej sprawy nie można uznać postanowień umowy określających klauzulę ryzyka kursowego za jednoznaczne. Decydujące znaczenie miały tu uchybienia Banku zaistniałe na etapie przed zawarciem umowy oraz trakcie jej zawierania – Bank nie przekazał powodowi informacji dotyczących ryzyka kursowego, dzięki którym mógłby się oni orientować co do przewidywalnych poziomów wzrostu lub spadku kursów waluty CHF oraz przełożenia wzrostu lub spadku tych kursów na ich obciążenie ekonomiczne związane z umową.

Jak wskazano już poprzednio, powód potrzebował środków finansowych na inwestycję związaną z realizacją ich potrzeb mieszkaniowych. Inwestycja miała być finansowana ze środków pieniężnych w walucie złoty polski, w tej samej walucie powód chciał spłacać raty kredytu. Powód był więc zainteresowany uzyskaniem kredytu wypłaconego w walucie złoty polski i którego raty miały być również spłacane w walucie złoty polski. Zdecydował się na kredyt indeksowany do waluty CHF, kierując się wysokością raty kredytu, którego wysokość na moment zawierania umowy kształtowała się na poziomie znacznie niższym niż w przypadku kredytu w walucie złoty polski nieindeksowanego do waluty obcej, kredytu indeksowanego do waluty obcej innej niż CHF bądź czystego kredytu walutowego w walucie innej niż CHF.

Nie można oczywiście twierdzić, że powód nie był w ogóle świadomy tego, że kursy waluty CHF mogą wzrosnąć. Jest to wiedza powszechna, którą posiada każda przeciętnie zorientowana dorosła osoba. Jednocześnie należy jednak zauważyć, że same postanowienia umowy tworzące mechanizmy przeliczania zobowiązania powoda według kursów waluty CHF były rozrzucone po całej umowie i sformułowane w sposób bardzo oględny. Nie dawały więc jasnego obrazu powiązań pomiędzy wysokością kwoty kredytu wypłaconej powodowi w złotych polskich i wysokością rat

kredytu spłacanych przez nich również w złotych polskich a kursami waluty CHF i ich wpływem na wysokość salda kredytu w CHF oraz w złotych polskich oraz rat kredytu spłacanych w walucie złoty polski. Mechanizm indeksacji kwoty kredytu do waluty CHF powodował zaś, że wysokość obciążenia powoda związanego ze spłatą kredytu (które to obciążenie należy oceniać w odniesieniu do kwot w walucie złoty polski, ponieważ w tej walucie chciał uzyskać finansowanie i w tej walucie uzyskiwali dochody) w całym okresie obowiązywania umowy podlegać mogła dużym wahaniom. Mogły to być wahania korzystne dla powoda, powodujące zmniejszenie wysokości salda kredytu i rat spłacanych w walucie złoty polski i w efekcie mogące prowadzić do tego, że spłaca on kapitał kredytu z wykorzystaniem niższej kwoty wyrażonej w walucie złoty polski niż kwota wypłacona mu przez Bank, jak i niekorzystne dla powoda, powodujące zwiększenie wysokości rat i w efekcie mogące prowadzić do tego, że spłaci on kapitał kredytu z wykorzystaniem wyższej kwoty wyrażonej w walucie złoty polski niż kwota wypłacona im przez Bank. Podkreślenia wymaga przy tym, że za sytuację niekorzystną dla powoda należy uznać wzrost wysokości rat spłacanych w złotych polskich nie tyle w całym okresie, na który zawarta została umowa, lecz nawet przez pewien jego wycinek, obejmujący kilka - kilkanaście miesięcy. Rata kredytu jest comiesięcznym znaczącym obciążaniem dla kredytobiorcy, a jej nieuregulowanie wiązać się może z bardzo niekorzystnymi dla niego konsekwencjami - począwszy od naliczania odsetek karnych za opóźnienie w spłacie raty, skończywszy na wypowiedzeniu umowy kredytu i postawieniu całego zobowiązania w stan natychmiastowej wykonalności. Nawet więc okresowy, znaczący wzrost raty kredytu może prowadzić do poważnego zachwiania płynności finansowej kredytobiorcy.

W ocenie Sądu należyta informacja o obciążającym powoda ryzyku kursowym związanym z zawarciem umowy kredytu indeksowanego do waluty obcej powinna polegać co najmniej na:

okazaniu kredytobiorcy wykresu obrazującego zmiany kursów waluty obcej w okresie adekwatnym do okresu, na który ma zostać zawarta umowa. W przypadku umowy kredytu zawartej przez powoda powinien być to wykres obrazujący zmiany kursów CHF w okresie od 1996 r. do 2006 r. Sąd uważa wskazany wyżej okres za adekwatny, ponieważ obrazuje on wahania kursów waluty na przestrzeni wielu lat, przy zmiennej sytuacji gospodarczej w kraju i na świecie. Jednocześnie jest to okres już po rozpoczęciu reformy walutowej – denominacji złotego, kiedy w Polsce rozwijała się i stabilizowała gospodarka wolnorynkowa, będąca modelem gospodarczym obowiązującym do dnia zawarcia umowy kredytu (i do chwili obecnej);

wyjaśnieniu, że kwota kredytu w walucie złoty polski zostanie przeliczona na kwotę w walucie obcej po kursie waluty, jaki będzie obowiązywał zgodnie z umową w dniu wypłaty kwoty kredytu ;

wyjaśnieniu, że kurs waluty, do której indeksowana jest kwota kredytu , przekłada się bezpośrednio na wysokość salda kredytu w walucie obcej – przy jednoczesnym pokazaniu kredytobiorcy symulacji obejmującej co najmniej, jakie będzie saldo kapitału kredytu w walucie obcej przy aktualnym kursie, przy najwyższym kursie odnotowanym na okazanym kredytobiorcy wykresie oraz przy kursie znajdującym się pośrodku pomiędzy kursem aktualnym i najwyższym kursem odnotowanym na okazanym kredytobiorcy wykresie;

wyjaśnieniu, że raty kapitałowe kredytu będą wyrażone w walucie obcej i zostaną wyliczone na podstawie salda kapitału kredytu wyrażonego w walucie obcej;

Tylko takie informacje pozwalają na uświadomienie kredytobiorcy, że kursy waluty obcej na przestrzeni kilkunastu – kilkudziesięciu lat może podlegać naprawdę dużym wahaniom i że wahania te wpływają bezpośrednio zarówno na wysokość wypłacanej im kwoty kredytu , jak i na rozmiar ich obciążeń wynikających z umowy. Pozwalają też na ocenienie przez kredytobiorcę, czy będzie w stanie spełniać świadczenia z tytułu umowy przy założeniu, że jego obciążenia wzrosną (choćby tylko chwilowo) do najwyższego zakresu przewidywalnego w momencie zawierania umowy i czy proporcja pomiędzy świadczeniem uzyskanym na mocy umowy od Banku a świadczeniem, jakie będzie musiał spełnić na rzecz Banku, jest dla nich do zaakceptowania.

Tymczasem informacje przekazywane kredytobiorcę przez Bank przed podpisaniem umowy kredytu były uboższe niż te wskazane powyżej. Klientowi przedstawiono wykres zmian kursu CHF do złotego w okresie od lutego 2000 r. do

czerwca 2006 roku od ok. 2,25 zł/1 CHF do ok. 3,10 zł/1 CHF – a więc w okresie znacznie krótszym niż okres, na który została zawarta umowa kredytu (35 lat), obrazujący wahania w zakresie węższym niż byłoby to wskazane.

Co prawda w przedłożonej powodowi broszurze wskazano, że występowanie ryzyka kursowego sprawia, że zarówno rata spłaty, jak i wysokość zadłużenia tytułem zaciągniętego przeliczona na PLN na dany dzień podlega ciągłym wahaniom, w zależności od aktualnego kursu waluty, lecz jednocześnie nie poinformowano go, że aktualny kurs waluty wpływa również na ustalenie samej kwoty salda kredytu w CHF przy jego wypłacie, co przy zastosowaniu mechanizmu indeksacji może prowadzić do tego, że wypłacona kwota kapitału kredytu w walucie złoty polski będzie wyższa niż saldo kapitału w złotych polskich, które będzie musiał spłacić. Nie przedstawiono powodowi również żadnej symulacji pokazującej wpływ kursu waluty na saldo kapitału w CHF.

Z powyższej analizy wynika, że informacje, które Bank przekazał powodowi na etapie przed zawarciem umowy kredytu, nie były wystarczające do tego, aby w pełni zdał sobie sprawę z ryzyka kursowego wiążącego się z umową oraz z jego potencjalnych skutków. Wynikało z nich co prawda, że wysokość raty kredytu jest uzależniona od wysokości kursu CHF i może ulec pewnym zmianom na niekorzyść kredytobiorcy, lecz jednocześnie nie będą to zmiany gwałtowne i na tyle duże, aby kredyt przestał być dla niego atrakcyjny. Powód w ogóle nie został przy tym uświadomiony co do tego, w jaki sposób wahania kursu waluty CHF wpływają na wyliczenie salda kredytu w walucie CHF, co przy zastosowaniu mechanizmu indeksacji może prowadzić do tego, że wypłacona mu kwota kapitału kredytu w walucie złoty polski będzie wyższa niż saldo kapitału w złotych polskich, które będzie musiał spłacić. Z informacji, które powodowi mógł przekazać Bank, wynikał przede wszystkim jeden wniosek, oczywisty dla każdego, kto mógłby się z tymi informacjami zapoznać: że kredyt indeksowany do waluty CHF ze względu na niższą ratę jest znacznie korzystniejszy od kredytu nieindeksowanego w walucie złoty polski. Informacje te w istocie zacierają więc obraz ryzyka kursowego, skupiając się na uwypukleniu zalet umowy kredytu indeksowanego do waluty CHF przy jednoczesnym zbagatelizowaniu jego wad, w tym w szczególności zagrożeń związanych z ryzykiem kursowym. Ze względu na niedoinformowanie powoda o ryzyku kursowym nie mógł on prawidłowo ocenić wpływu wahań kursów waluty CHF na jego sytuację ekonomiczną – czyli tego, do jakiej rozsądnie przewidywalnej na moment zawarcia umowy wysokości może wzrosnąć saldo kredytu wyrażone w walucie złoty polski oraz rata kredytu spłacana w walucie złoty polski i czy będzie on w stanie udźwignąć obciążenie finansowe związane z takim wzrostem. Brak należytej informacji o ryzyku kursowym i jego skutkach przesądza, że kwestionowane postanowienia umowy nie mogą zostać uznane za sformułowane w sposób jednoznaczny.

Następnie należy zauważyć, że mechanizm indeksacji kwoty kredytu do waluty obcej minimalizował zagrożenie związane z ryzykiem kursowym po stronie Banku. Kredyty indeksowane do walut obcych były ujmowane w wewnętrznej dokumentacji księgowej Banku jako kredyty walutowe, a Bank uzyskiwał środki na pokrycie tych kredytów nie w walucie złoty polski, lecz w walucie indeksacji. Mechanizm indeksacji w umowach kredytu był skonstruowany w taki sposób, że niezależnie od wysokości kursów waluty CHF do waluty złoty polski Bank otrzymywał od kredytobiorcy kwoty rat w walucie złoty polski odpowiadające wartością kwocie raty wyrażonej w walucie CHF – czyli że w każdym wypadku kwoty otrzymane od powoda tytułem spłaty rat kredytu pokryją zobowiązania Banku zaciągnięte celem sfinansowania kredytu. Z kolei zagrożenie związane z ryzykiem kursowym po stronie powoda nie było w żaden sposób ograniczone. Powód pobrał kwotę kredytu w walucie złoty polski i spłacał ją również z wykorzystaniem środków pieniężnych w walucie złoty polski. W umowie kredytu nie było żadnego mechanizmu, który gwarantowałby, że przy zmianach kursów waluty CHF obciążenie powoda z tytułu spłaty kapitałowej części rat kredytu nie będzie wzrastało i że ostatecznie kwota spłaconych przez powoda rat kapitałowych kredytu w walucie złoty polski nie przekroczy wypłaconego mu kapitału kredytu. Ryzyko kursowe zostało więc rozłożone pomiędzy stronami w nierównomierny sposób. Należy przy tym podkreślić, że ten brak równomierności w ponoszeniu ryzyka kursowego nie był powodowi wiadomy, ponieważ nie uzyskał na ten temat żadnych informacji od Banku.

Jednocześnie trudno jest przyjąć, że Bank nie zdawał sobie sprawy z ryzyka walutowego obciążającego powoda. Umowa kredytu została zawarta z wykorzystaniem opracowanego przez Bank wzoru, z pewnością znał on więc zasady działania mechanizmu indeksacji kredytu do waluty CHF i jego przełożenie na wysokość salda kredytu i rat kredytu spłacanych przez powoda w walucie złoty polski. Bank był również świadomy tego, że powód będzie spłacał raty

kredytu wykorzystując do tego uzyskiwane przez niego środki finansowe w walucie złoty polski – przed zawarciem umowy uzyskał od powoda informacje o uzyskiwanych przez jego dochodach, ponieważ informacja ta była konieczna dla oceny zdolności do zaciągnięcia przedmiotowego zobowiązania. Było więc dla Banku jasne, że wszelkie wahania kursów waluty CHF będą miały przełożenie na rzeczywiste obciążanie powoda z tytułu umowy kredytu.

W ocenie Sądu brak należytego poinformowania powoda przez Bank o ciężącym na nich ryzyku kursowym przy jednoczesnym przerzuceniu potencjalnych niekorzystnych skutków związanych z istnieniem tego ryzyka z Banku na powoda świadczy o tym, że postanowienia umowy kształtujące mechanizm indeksacji uznać należy za rażąco naruszające interesy powoda jako konsumenta. Każdy racjonalny konsument podejmuje decyzje o zaciągnięciu długoterminowego zobowiązania na podstawie oceny, jaka będzie proporcja pomiędzy korzyściami uzyskanymi w wyniku zaciągnięcia tego zobowiązania a obciążeniami z nim związanymi, jaki będzie przewidywalny rozmiar obciążeń związanych z tym zobowiązaniem i czy będą to obciążenia, które jest gotów ponieść. W interesie konsumenta leży bowiem zaciąganie zobowiązań, które – według dostępnych mu informacji – będą dla niego korzystne i nie będą dla niego nadmiernym obciążeniem. Tymczasem w przedmiotowej sprawie zaniedbania Banku w zakresie przedstawienia powodowi odpowiedniej informacji o ryzyku kursowym związanym z umową kredytu indeksowanego do waluty CHF i jego potencjalnych skutkach doprowadziły do tego, że powód zdecydował się zaciągnąć taki kredyt, nie zdając sobie w pełni sprawy z zakresu ryzyka kursowego, związku pomiędzy ryzykiem kursowym i rozmiarem obciążeń powoda związanych z umową oraz tego, jak może się kształtować proporcja pomiędzy świadczeniem uzyskanym przez powoda od Banku a świadczeniami, jakie on będzie spełniał na rzecz Banku. Powodowi została więc odebrana możliwość podjęcia rozsądnej i przemyślanej decyzji, opartej na pełnym rozważeniu wad i zalet zaproponowanej mu umowy kredytu, co rażąco naruszyło jego interesy. Również ukształtowanie mechanizmu indeksacji w taki sposób, że ryzyko kursowe z nim związane tworzyło zagrożenia wyłącznie po stronie kredytobiorcy przy jednoczesnym zabezpieczeniu interesów Banku nie może zostać ocenione pozytywnie pod kątem ochrony interesów konsumentów. Takie ukształtowanie mechanizmu indeksacji w sposób ewidentny godzi w te interesy.

Jednocześnie postanowienia umowy kształtujące mechanizm indeksacji są sprzeczne z dobrymi obyczajami. W stosunkach pomiędzy przedsiębiorcami a konsumentami dobre obyczaje wymagają, aby w sytuacji, gdy przewidywany rozmiar obciążeń związanych z długoterminowym zobowiązaniem nie jest możliwy do oceny na podstawie informacji, które powinien posiadać każdy rozsądny konsument, przedsiębiorca dostarczył konsumentowi informacji pozwalających na taką ocenę. Jak wielokrotnie wskazano już wyżej, przed zawarciem umowy Bank nie dostarczył takich informacji powodowi. Jako naruszenie dobrych obyczajów należy również postrzegać takie ukształtowanie postanowień tworzących mechanizm indeksacji, że gwarantują one minimalizację zagrożeń związanych z ryzykiem kursowym po stronie Banku przy jednoczesnym braku ograniczenia w jakikolwiek sposób zagrożeń związanych z ryzykiem kursowym po stronie konsumentów. Dobre obyczaje wymagają, aby pozycja kontraktowa konsumenta i przedsiębiorcy była równoważna, a jeżeli równoważna nie jest – żeby uprzywilejowanie którejkolwiek ze stron miało racjonalne i sprawiedliwe uzasadnienie. Tymczasem przerzucenie ryzyka kursowego z Banku na konsumenta równowagę kontraktową stron i prowadzi do niczym nieuzasadnionego uprzywilejowania interesów przedsiębiorcy kosztem interesów konsumentów. Jeżeli umowa zawierała mechanizmy zabezpieczające interesy Banku to co stało na przeszkodzie, aby w podobny sposób zabezpieczyć interesy konsumenta? Podobnie jak w przypadku oceny pod kątem abuzywności postanowień umowy tworzących klauzulę indeksacyjną, dla oceny kwestionowanych przez powoda postanowień umowy tworzących klauzulę ryzyka kursowego pod kątem ich abuzywności nie ma znaczenia fakt, że w znajdującym zastosowanie do umowy Regulaminie przewidziano możliwość spłaty kredytu w walucie indeksacji. W tym względzie Sąd odwołuje się do rozważań poczynionych już wyżej.

c. Skutki usunięcia z umowy niedozwolonych klauzul: indeksacyjnej i ryzyka walutowego.

Skoro postanowienia § 2 ust. 2, § 7 ust 1 umowy kredytu mającej zastosowanie do umowy Regulaminu są niedozwolonymi postanowieniami umownymi w rozumieniu art. 385¹ k.c. to należy uznać, że nie wiążą one powoda z mocy samego prawa od dnia zawarcia spornej umowy.

Jednocześnie jednak z art. 385¹ § 2 k.c. wynika, że eliminacja niedozwolonych postanowień umowy co do zasady nie powinna prowadzić do jej nieważności, lecz do związania stron umową w pozostałym zakresie, z pominięciem niedozwolonych postanowień. Po usunięciu kwestionowanych postanowień umowa kredytu przybiera kształt umowy kredytu w walucie złoty polski, bez indeksacji do waluty CHF, z oprocentowaniem określonym według stawki referencyjnej LIBOR 3M. Postanowienia dotyczące mechanizmu indeksacji do waluty CHF dotyczą głównych świadczeń stron i ich wprowadzenie pozwoliło na zastosowanie w umowie oprocentowania według stawki referencyjnej odpowiedniej dla waluty CHF, a tym samym obniżenie w początkowym okresie obowiązywania umowy wysokości rat kredytu w stosunku do rat kredytu nieindeksowanej do waluty CHF. Na gruncie niniejszej sprawy jest bezspornym, że Bank nigdy nie zaoferowałby powodowi umowy kredytu w złotych polskich nieindeksowanej do waluty CHF z oprocentowaniem opartym o stawkę referencyjną LIBOR 3M, zaś powód z uwagi na wysokość rat nie chciał zawrzeć umowy kredytu w walucie złoty polski nieindeksowaną do waluty CHF z wyższym oprocentowaniem, opartym o stawkę referencyjną WIBOR. Skoro bez postanowień umowy kredytu, które zostały uznane za abuzywne, brak byłoby godnego zamiaru stron w rozumieniu art. 65 § 2 k.c. co do zawarcia umowy kredytu, umowę tą należy uznać za nieważną w całości.

Podkreślenia wymaga przy tym, że w powód na rozprawie w dniu 6 kwietnia 2022 roku oświadczył, że godzi się na ewentualne stwierdzenie, że umowa jest nieważna, mając na uwadze wszelkie konsekwencje z tym związane. Nie ma więc podstaw do uznania, że upadek umowy niósłby za sobą negatywne skutki, z których powód nie zdaje sobie sprawy i których nie akceptuje, co w świetle orzecznictwa Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej wykluczałoby możliwość stwierdzenia nieważności umowy (por. cytowany już poprzednio wyrok Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej z dnia 3 października 2019 r., C-260/18, K. D. (2) i J. D. (2) przeciwko Raiffeisen Bank (...), LEX nr 2723333).

4. Roszczenie o zwrot świadczenia nienależnego.

Skoro umowa kredytu jest nieważna, to wszelkie świadczenia spełnione przez powodów na mocy tej umowy uznać należy za świadczenia nienależne w rozumieniu art. 410 § 2 k.c., podlegające zwrotowi na mocy art. 405 w zw. z art. 410 § 1 k.c.

W okresie od dnia 10 października 2006 roku do dnia 12 maja 2020 roku powód wpłacił na rzecz strony pozwanej kwotę 239 902,66 zł. W niniejszej sprawie powód dochodził kwoty 239 902,66 zł, kwota ta w całości zasługiwała na uwzględnienie.

Należy w tym miejscu zaznaczyć, że w orzecznictwie definitywnie przyjęto, że w przypadku wzajemnych rozliczeń banku i konsumentów dokonywanych na tle nieważnych umów kredytu waloryzowanych do waluty obcej zastosowanie ma teoria dwóch kondycji. Jak bowiem stwierdził Sąd Najwyższy w uchwale z dnia 7 maja 2021r. (sygn.. akt III CZP 6/21), której nadał moc zasady prawnej „Jeżeli bez bezskutecznego postanowienia umowa kredytu nie może wiązać, konsumentowi i kredytodawcy **przysługują odrębne roszczenia o zwrot świadczeń pieniężnych spełnionych w wykonaniu tej umowy** (art. 410 § 1 w związku z art. 405 k.c.). Podobne zapatrywanie wyraził Sąd Najwyższy w uchwale z dnia 16 lutego 2021r. (sygn. akt III CZP 11/20), w której stwierdził, że stronie, która w wykonaniu umowy kredytu, dotkniętej nieważnością, spłacała kredyt, przysługuje roszczenie o zwrot spłaconych środków pieniężnych jako świadczenia nienależnego (art. 410 § 1 w związku z art. 405 k.c.) niezależnie od tego, czy i w jakim zakresie jest dłużnikiem banku z tytułu zwrotu nienależnie otrzymanej kwoty kredytu”.

Odsetki ustawowe za opóźnienie Sąd zasądził od dnia 28 września 2022 roku tj. dnia wydania wyroku. Z tą datą Sąd rozstrzygnął bowiem spór między stronami co do ważności umowy, wcześniej powód złożył stanowcze oświadczenia o tym, że umowa jest nieważna i należy dokonać jej rozliczenia. W związku z tym dalej idące roszczenie powoda w zakresie odsetek podlegało oddaleniu, o czym Sąd orzekł w pkt III sentencji.

Pozwana zarzuciła także, że powódce w myśl art. 411 pkt 1 k.c. nie przysługuje zwrot świadczenia. Zgodnie z art. 411 pkt 1 k.c. nie można żądać zwrotu świadczenia jeżeli spełniający świadczenie wiedział, że nie był do świadczenia

zobowiązany, chyba że spełnienie świadczenia nastąpiło z zastrzeżeniem zwrotu albo w celu uniknięcia przymusu lub w wykonaniu nieważnej czynności prawnej; Z art. 411 pkt 1 in fine wynika, że możliwość żądania zwrotu świadczenia spełnionego w wykonaniu nieważnej czynności prawnej istnieje – wbrew regule ogólnej – także wtedy, gdy świadczący wiedział o nieważności zobowiązania (A. Ohanowicz (w:) A. Ohanowicz, J. Górski, Zarys..., s. 117). Rozwiązanie takie jest wyrazem konsekwencji ustawodawcy i służy wyłączeniu uznawania „okrężną drogą” skutków nieważnych czynności prawnych (pod rządem kodeksu zobowiązań np. R. Longchamps de Berier, Zobowiązania, Lwów 1939, s. 227; pod rządem kodeksu cywilnego W. Serda, Nienależne..., s. 165; E. Łętowska, Bezpodstawne..., s. 87, 90; Z. Radwański, A. Olejniczak, Zobowiązania..., s. 292; P. Księżak, Świadczenie..., s. 123; P. Mostowik (w:) System..., t. 6, red. A. Olejniczak, 2014, s. 316; por. W. Dubis (w:) Kodeks..., red. E. Gniewek, P. Machnikowski, 2017, komentarz do art. 411, nb 1). Pozwana podniosła również, że powodowi nie przysługuje zwrot świadczenia nienależnego ponieważ pozwana zużyła korzyści i przez to nie jest już wzbogacona, nadto nie musiał się liczyć z obowiązkiem zwrotu (art. 409 k.c.). Odnosząc się do tego zarzutu należy podnieść, iż jest on bezpodstawny. Świadczenie nienależne (art. 410 k.c.) stanowi szczególną postać bezpodstawnego wzbogacenia i już sam fakt jego spełnienia uzasadnia roszczenie o zwrot takiego świadczenia bez potrzeby badania przesłanki bezpodstawnego wzbogacenia. Jak bowiem wskazuje się w orzecznictwie „Sam fakt spełnienia nienależnego świadczenia uzasadnia roszczenie o jego zwrot. W takim też przypadku nie zachodzi potrzeba badania, czy i w jakim zakresie spełnione świadczenie wzbogaciło osobę, na rzecz której świadczenie zostało spełnione, jak również czy majątek spełniającego świadczenie uległ zmniejszeniu. Uzyskanie nienależnego świadczenia wypełnia bowiem przesłankę powstania wzbogacenia, a spełnienie tego świadczenia przesłankę zubożenia. (por. wyrok SN z dnia 15.05.2014r., sygn. akt II CSK 517/13). W związku z tym, iż powód spełnił świadczenie nienależne doszło do jego zubożenia, natomiast po stronie pozwanej do jej wzbogacenia. Ponadto pozwana mimo ciężącego na niej obowiązku dowodowego nie wykazała, aby zużyła korzyści finansowe otrzymane od powoda w taki sposób, że nie jest już wzbogacona.

Niezasadne okazały się również twierdzenia, że powodowi nie należy się zwrot świadczeń uiszczonych tytułem spłaty rat z nieważnej umowy kredytu ponieważ należy je zakwalifikować jako spłatę wierzytelności banku tytułem nienależnego świadczenia, którą powód spełnił zanim wierzytelność pozwanej o zwrot kapitału stała się wymagalna. Przedterminowe świadczenie spełnione, zanim wierzytelność stała się wymagalna, nie stanowi w istocie nienależnego świadczenia, ponieważ istnieje zobowiązanie, chociaż niezaskarżalne (tak E. Łętowska, Bezpodstawne..., s. 89). Należy zatem podkreślić, że art. 411 pkt 4 k.c. dotyczy spełnienia świadczenia należnego, ale jeszcze niewymagalnego (art. 411 pkt 4), natomiast świadczenie powoda z tytułu spłaty rat kredytu było nienależne, gdyż umowa kredytu była nieważna. W związku z tym powyższy zarzut jest bezpodstawny.

5. Zarzut przedawnienia.

Strona pozwana podniosła zarzut przedawnienia co do kwot uiszczonych przez powoda tytułem spłaty rat podnosząc, że jej zdaniem podlegają one przedawnieniu z upływem 3 lat jako świadczenia okresowe.

Odnosząc się do tego zarzutu należy zaznaczyć, że zgodnie z art. 118 k.c. roszczenie powodów o zwrot kwot wpłaconych stronie pozwanej podlega 6-letniemu terminowi przedawnienia. Jako że zobowiązanie do zwrotu świadczenia nienależnego jest zobowiązaniem bezterminowym, którego wymagalność zależy od wezwania dłużnika do spełnienia świadczenia, bieg terminu przedawnienia roszczenia należy liczyć od dnia, w którym roszczenie stałoby się wymagalne, gdyby uprawniony podjął czynność w najwcześniejszym możliwym terminie. W ocenie Sądu najwcześniejszy możliwy termin, w którym powód mógł się domagać od strony pozwanej zwrotu świadczenia, nastąpił od daty wydania wyroku ustalającego nieistnienie umowy kredytu. Zdaniem Sądu ustalenie nieważności umowy kredytu otwarło bowiem dla stron termin do dochodzenia roszczeń spełnionych w wykonaniu nieważnej umowy pożyczki. Zatem bieg terminu przedawnienia rozpoczął się z dniem 28 września 2022 roku. W związku z tym zarzut przedawnienia nie zasługiwał na uwzględnienie.

6. Koszty postępowania.

O kosztach postępowania Sąd orzekł na podstawie art. 98 k.c., czyli zgodnie z zasadą odpowiedzialności za wynik procesu. Bank jako strona przegrywająca sprawę w całości zobowiązany jest do zwrotu powodowi wszystkich niezbędnych kosztów celowej obrony. Na koszty te w kwocie 11 817 zł złożyły się: opłata od pozwu w kwocie 1.000 zł; wynagrodzenie dla profesjonalnego pełnomocnika powodów w osobie radcy prawnego w kwocie 10 800 zł (§ 2 pkt 7 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych); opłaty skarbowe od pełnomocnictwa w wysokości 17 zł.

Sąd nie widział przy tym przyczyn, aby uwzględnić wniosek powoda o zasądzenie kosztów zastępstwa procesowego w podwójnej wysokości. Jak wskazuje § 15 ust. 3 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych, opłatę w sprawach wymagających przeprowadzenia rozprawy ustala się w wysokości przewyższającej stawkę minimalną, która nie może przekroczyć sześciokrotności tej stawki, ani wartości przedmiotu sprawy, jeśli uzasadnia to:

1) niezbędny nakład pracy radcy prawnego, w szczególności poświęcony czas na przygotowanie się do prowadzenia sprawy, liczba stawień w sądzie, w tym na rozprawach i posiedzeniach, czynności podjęte w sprawie, w tym czynności podjęte w celu polubownego rozwiązania sporu, również przed wniesieniem pozwu;

2) wartość przedmiotu sprawy;

3) wkład pracy radcy prawnego w przyczynienie się do wyjaśnienia okoliczności faktycznych istotnych dla rozstrzygnięcia sprawy, jak również do wyjaśnienia i rozstrzygnięcia istotnych zagadnień prawnych budzących wątpliwości w orzecznictwie i doktrynie;

4) rodzaj i zawilość sprawy, w szczególności tryb i czas prowadzenia sprawy, obszerność zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego, w szczególności dopuszczenie i przeprowadzenie dowodu z opinii biegłego lub biegłych sądowych, dowodu z zeznań świadków, dowodu z dokumentów, o znacznym stopniu skomplikowania i obszerności.

W momencie, w którym powód składał pozew w niniejszej sprawie, w sądach toczyło się już wiele spraw w przedmiocie nieważności bądź abuzywności postanowień umów kredytów indeksowanych do waluty CHF. Ukształtowane były już również linie orzecznicze w tego rodzaju sprawach. Znajdujące się w aktach sprawy dokumenty nie powinny być trudne do przeczytania i zrozumienia dla pełnomocnika powodów, mającego przecież wykształcenie prawnicze. Ilość posiedzeń wyznaczonych na termin rozprawy i przesłuchanych osób nie wykracza więc ponad standardową w postępowaniu cywilnym. Trudno jest więc uznać niniejszą sprawę za sprawę zawiłą z uwagi na materiał dowodowy o znacznym stopniu skomplikowania i obszerności czy wymagającą od pełnomocnika ponadstandardowego nakładu pracy. Również wkład pracy pełnomocnika w przyczynienie się do wyjaśnienia okoliczności faktycznych istotnych dla rozstrzygnięcia sprawy, jak również do wyjaśnienia i rozstrzygnięcia istotnych zagadnień prawnych budzących wątpliwości w orzecznictwie i doktrynie nie był szczególnie wysoki. Pełnomocnik powoda podniósł zarzuty podnoszone powszechnie również w innych sprawach dotyczących kredytów indeksowanych do walut obcych, przywołując na ich poparcie poglądy wyrażane w orzecznictwie sądów cywilnych, które były już znane tut. Sądowi. Biorąc pod uwagę powyższe nie sposób jest stwierdzić, aby występowała którakolwiek z okoliczności wymienionych w przytoczonym wyżej § 15 ust. 3 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych, uzasadniająca zasądzenie na rzecz powodów kosztów zastępstwa procesowego w wysokości przewyższającej stawkę minimalną.